

EL

MAGAZÍN

Divendres, 7 d'agost de 2020

EL BOSCO, MÉS ENLLÀ DELS ARBRES

Descobrint la diversitat biològica

NARRACIÓ ■

'Nacre' de Marc Plata, un dels textos del 4t Concurs de Narrativa d'EL 9 NOU

ECONOMIA ■

Ciudadans o vasalls? Aquest és el dilema pel sistema econòmic postcoronavirus

TECNOLOGIA ■

El desenvolupador web és un dels perfils professionals més buscats a Espanya

REPORTATGE

QUE ELS ARBRES ENS DEIXIN VEURE EL BOSC

Ratpenat de Bechstein ('Myotis bechsteini'). Foto: Luis Lorente.

Escanyapolls ('Lucanus cervus'). Foto: Eduard Piera

Quan anem al bosc, i mira que hi ha boscos per triar a Catalunya, el primer que ens fixem –habitualment– és en els arbres. És natural que sigui així, sent-ne l'ésser viu més monumental sobre la coberta del sòl i el principal recurs forestal comercialitzat en aquests moments. La qüestió és que els arbres són només una petitíssima part de la biodiversitat del bosc, important això sí, i l'element que el defineix, altrament parlariem de brolles o pastures, que són també ecosistemes forestals.

Text: Jordi Camprodon
Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya / Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya

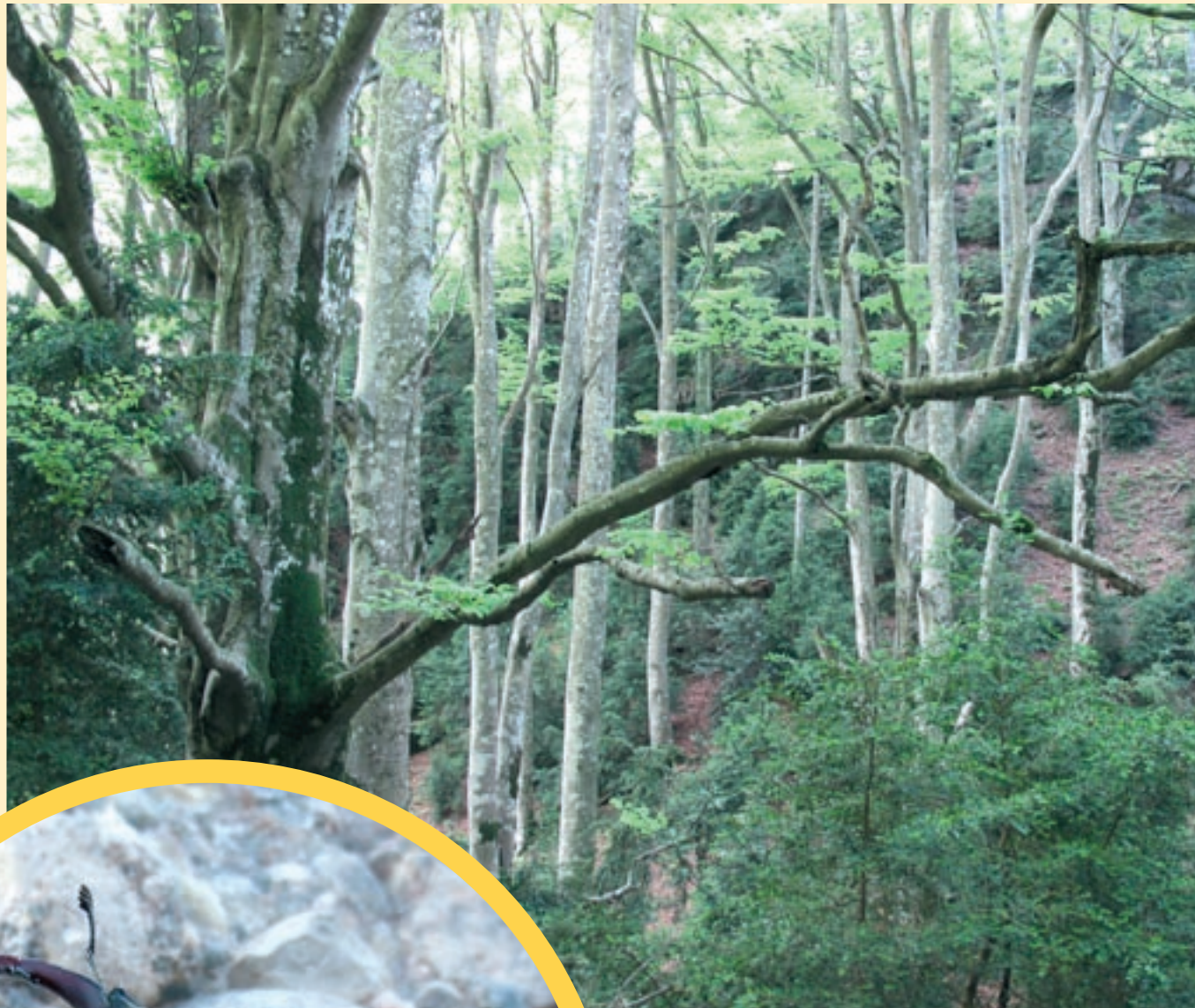
La diversitat biològica (en endavant biodiversitat) o conjunt d'organismes que componen un ecosistema arriba a la màxima esplendor entre les terres emergides, en els boscos. En els oceans l'equivalent són els esculls de corall, avui en dia sistemes vius altament amenaçats per l'augment de temperatures a causa del canvi climàtic. Parlant de canvi climàtic, els boscos de la regió mediterrània comencen a partir-ne els efectes, en forma d'estrès hídric (manca persistent d'aigua). Si no s'atura l'increment de temperatures, hi haurà una migració dels boscos que coneixem cap a cotes més altes i una substitució per matollars a les zones més àrides. Per exemple, segons els models de predicció que elaboren els ecòlegs, el pi roig probablement desapareixerà en uns decennis des del sud de Catalunya fins al Vallès, Osona i el Baix Ripollès i quedarà refugiat a les cotes altes del Pirineu. Els roures mediterranis, l'alzina i el pi blanc, més adaptats a les noves condicions, ocuparan el seu lloc.

Per altra banda, grans superfícies de boscos tropicals estan desapareixent a marxes forçades, a mesura que s'incrementa la demanda de determinats productes de consum, com l'oli de palma, aparellat amb el creixement exponencial de la població humana. No obstant això, a Catalunya i al conjunt dels països mediterranis, els boscos han incrementat la seva superfície des de mitjans del segle XX. La causa ha estat l'èxode rural en

zones de muntanya i la recuperació del bosc on abans hi havia conreus i pastures, tot i comptar els efectes dels grans incendis forestals. També n'augmenta la biomassa pel balanç positiu entre el creixement anual i l'aprofitament en actiu a la baixa. Tot i aquest escenari, arreu d'Europa ja no queden boscos verges i quasi no hi ha boscos autènticament madurs, d'arbrat vell que hagi seguit una dinàmica natural durant molts decennis o centenars d'anys, fins al punt que ja no es palpa l'empremta humana.

La biodiversitat esdevé el motor de funcionament del bosc i la base sobre la qual es construeix tota la cadena de béns i serveis que l'ecosistema ofereix als humans. D'entrada no és un tema menor, doncs. Remarquem que sistemes amb major diversitat d'estructures (diversos estrats de vegetació i d'edats de l'arbrat, inclosos arbres vells i decrepits) comporten una major complexitat del sistema, que el poden fer més resistent a perturbacions i més resilient (major capacitat de recuperar-se de forma ràpida) un cop ha passat una plaga, una malaltia, un temporal, un incendi... Part d'aquesta complexitat permet una diversificació de productes i major capacitat d'adaptació al canvi climàtic. Un exemple en serien els boscos mixtes, de pins, alzines i roures, on cada espècie arbrada —i del sotabosc— porta associada els seus fongs, escarabats, papallones o ocells, enriqueix el sòl amb components complementaris, respon de diferent manera als incendis i al canvi climàtic i diversifica els productes i serveis a la societat.

La protecció d'hàbitats i espècies és un compromís que assumim públicament i que s'ha traslladat en normatives europees (dues Directives: Hàbi-

Fageda de la Grevolosa, una de les poques mostres de bosc madur de Catalunya. Foto: Jordi Camprodon.

Pineda de pinassa jove després d'un aprofitament forestal, on s'ha deixat fusta tallada a terra i s'ha anellat un pi perquè decaigui lentament. Són mesures per afavorir elements de maduresa i biodiversitat en boscos en producció fustera. Foto: Jordi Camprodon.

ahora que es formen esclatxes, s'esberlen per un llamp i es descomponen per dins. Aquestes cavitats les aprofiten aràcnids, insectes i vertebrats, mentre l'escorça es cobreix de líquens i molses. Parts del bosc són més tancades i a redós es refugien les plantes que fugen de massa llum. Al costat, s'obren clarianes per arbres que decauen per senectut, perden frondositat de capçada i acaben morint per l'atac d'algun fong o bé perquè els més espigats els tomba el torb. L'arbre mort, en peu o tombat, mentre es transforma en matèria del sòl, proporciona micro-habitats per fongs i invertebrats saproxílics i refugi per ocells, ratpenats, lirons i genetes. La biodiversitat del bosc es multiplica a mesura que s'incrementa la seva maduresa. Només a la reserva natural del bosc de la Maçana, una fageda amb fajos i roures centenaris al vessant nord del massís de l'Albera, els experts hi han registrat més de 8.000 espècies.

Perquè aquests sistema funcioni a una escala temporal llarga, cal preveure superfícies prou grans de bosc madur, de l'ordre de desenes o centenars d'hectàrees, que permetin la consecució de cicles de regeneració causats per l'obertura de clarianes, on se succeeixen la maduració, el decaïment, la mort i altra cop regeneració per grups d'arbres. El resultat és la diversificació del bosc en l'espai i el temps. En boscos actuals, molt joves o d'arbres molt coetanis, assolir aquest procés és qüestió de temps i ajuda. Ajuda que pot venir de la mà de la silvicultura aplicada a ajudar i a accelerar el procés de maduració del bosc.

Destinar boscos a una silvicultura orientada a maximitzar la producció no significa que siguin deserts de biodiversitat. Però sí que acostumen a presentar valors relativament discrets. Pensem

que tallar els arbres als 80, 100 o 120 anys, com és habitual, ni tan sols els acosta a la meitat de la seva longevitat potencial. No obstant això, un cultiu forestal com les pollancredes, una plantació pura i dura, mantenen una comunitat d'ocells associada a la presència d'estaques (arbres morts dempeus) que el gestor ha respectat o fins hi tot ha pogut generar deliberadament, però poden representar una "trampa ecològica" si la tallada coincideix en pocs anys de diferència en distintes parcel·les veïnes. Per altra banda, els boscos dedicats a protecció estricta poden no assolir els alts valors de diversitat potencial que els pertocaria, si coincideixen amb vessants de sòl magre i en condicions climàtiques extremes. Per exemple, s'ha comprovat com rodals de bosc madur de pi negre pirinenc emplaçats a la part culminar no presenten valors més elevats de diversitat d'ocells i quiròpters, que rodals més joves emplaçats a més baixa altitud.

Aquest model de zonificació ha de tenir molt en compte l'escala espacial i temporal de distribució d'espècies amenaçades de flora i fauna i d'habitats d'interès de conservació prioritari. Aquest model, portat a gran escala, pot aplicar-se amb cert èxit a grans extensions de boscos boreals, però difícilment a escala mediterrània, amb gran heterogeneïtat d'habitats, alta densitat de població humana i pressions a nivell global, com els grans incendis. A escala catalana pot ser útil en petites superfícies, per exemple en plantacions forestals d'escasses hectàrees dins una mosaic forestal, com el que trobem a les Guilleries.

Un altre model de planificació forestal cerca la combinació de diferents objectius dins un mateix bosc. Un objectiu pot prevaldre sobre l'altre, però els ha d'integrar tots, productius, ecològics i recrea-

tats i Ocells) i legislació estatal i autonòmica. Al mateix temps, es pot distingir la biodiversitat funcional, grups o espècies clau en el funcionament del ecosistema i que es compon dels insectes pol·linitzadors, els ocells i rosegadors dispersadors de llavors o l'entomofauna descomponedora, herbívors i insectívors, predadors d'herbívors i insectívors i predadors de predadors d'herbívors i insectívors. Per tant, protegir la biodiversitat del bosc ha de tenir en compte no només unes quantes espècies amenaçades — importants, això sí— sinó els grups funcionals, especialment els que es relacionen estretament amb la complexitat de l'ecosistema.

Com més complexos són els boscos més complexa és la gestió i poden aplicar-se diferents models de planificació forestal. Una opció és simplement distingir zones amb un interès més productiu per proveir-nos, per exemple, de llenyes, fusta o bolets, i zones d'interès més protector, excloses d'aprofitaments forestals per a la protecció hidrològica de valls i pobles, conservar la biodiversitat o preservar boscos vells. Els arbres, a mesura que envelleixen, acullen més biodiversitat, en forma de fongs associats a les rels o a la fusta morta que es va produint al cor del seu esquelet,

Picot negre ('*Dryocopus martius*') a la fageda de la Grevolosa, un ocell que vol arbres de tronc gruixuts on perforar el niu amb el seu potent bec. Foto: Eudald Solà.

Organismes propis de la maduresa d'un bosc, bolet d'esca ('*Fomitopsis pinicola*'). Foto: Jordi Camprodon

tius. Es pot parlar, per exemple de rodals de bosc amb objectius productius que integren components essencials d'etapes més madures de la successió forestal i que estableixen circuits per caminar, córrer, prendre "banys de bosc" o per a activitats educatives. La integració inclou la preservació d'espècies amenaçades a escala europea i local, així com el manteniment d'estructures d'hàbitat pel conjunt de la biodiversitat, amb una atenció especial per a les espècies clau i els grups funcionals. Per exemple, en un rodal productiu de fusta, en el qual es tallen els arbres molt abans de la seva mortalitat natural, s'hi incorporen arbres grossos i decaiguts que no es tallaran mai, diferents tipus de fusta morta i microhàbitats (per exemple, cavitats en tronc o soques amb epífits) i altres elements diversificadors, com ara les heures i altres lianes enfiladisses i la coberta arbustiva, sense estassar-la totalment per sistema.

L'avantatge d'aquest mètode és que permet resoldre el problema de l'escala temporal i espacial de la zonificació que he descrit al principi, a l'evitar la fragmentació en zones on es protegeix molt i altres on no es protegeix gens la biodiversitat. Aquest model pot aplicar-se tant a boscos d'arbrat d'edats molt similars, com a boscos amb grups d'arbres de diferents generacions. En el primer cas, és bàsic que les tallades que es fan en una, dues o tres intervencions, ocupin superfícies discretes i es combinin amb corredors de bosc més madur que enllacin amplis espais de bosc jove. Són compatibles amb la conservació d'espècies sensibles i ecològicament complexes si tenen en compte les seves necessitats ecològiques. Un cas particular és el gall fer, una de les espècies forestals més amenaçades i que, al Ripollès, arriba al límit més meridional de la seva distribució mundial. Una joia emplomada i una prioritat a conservar. En el cas de boscos amb moltes edats, la compatibilització pot ser més fàcil, malgrat que la gestió més complexa, al reunir en petits espais totes les edats del bosc. Mai falta coberta arbrada, ja que es trien per tallar arbres solitaris o grups d'arbres seleccionats, repartits pel rodal.

La confluència total entre objectius sempre és limitada, sobretot si es vol fer rendible un aprofitament, amb els preus baixos en què està el mercat de la fusta. Per tant, els dos models de planificació descrits (zonificació i integració) es poden combinar i la integració d'objectius ha de ser prou intel·ligent per saber quan i on prioritzar-ne un o altre. Malgrat que la gestió integradora d'objectius pot prevaldre en la major part d'un territori, també pot ser necessària una certa quantitat d'àrea forestal exclusiva per satisfer una demanda determinada. Per exemple, rodals a conservació, bé com a reserves forestals a evolució lliure, bé en forma de reserves de biodiversitat dirigides per mitjà de la silvicultura, amb la finalitat de preparar un rodal jove i coetani cap a estadis de major maduresa i complexitat. També pot combinar-se amb l'existència de rodals destinats exclusivament a la producció de béns, com plantacions forestals altament productives de poques hectàrees. Aquestes plantacions poden ocupar per exemple terrenys planers, més fàcils de treballar, de vocació agrícola, i repartir-se disseminades en paisatges heterogenis, on es combinin amb boscos multifuncionals, boscos madurs i espais oberts de brolla, pastura i conreu.

A

B

C

Integració de components d'alt valor per a la conservació de la biodiversitat en un bosc multifuncional (b) i propis de boscos madurs (c), en contrast amb un bosc jove coetani i no diversificat (a). Aquests components són arbres grossos aïllats o en grups que no es tallaran mai, fusta morta en peu i al terra, algunes soques tallades altes i arbustos productors de fruit carnós, dispersos pel rodal i/o concentrats en petites grups o clarianes. Dibuix: Anna Gallés.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Una monarquia en deconstrucció

La monarquia es un sistema d'estat que ja era desfasat al segle XIX, feia notòria olor de naftalina al segle passat i que en els temps actuals es fa difícil de prendre'l seriosament. A Espanya ha esdevingut una paròdia d'ella mateixa, que feia somriure per la seva inutilitat, el seu caràcter maldestre i unes formes decimonòniques ja difícils de sostenir. Ha anat perdent el seu caràcter simbòlic per anar esdevenint patètica, mentre els antany monàrquics la biologia se'ls ha emportat o bé, per sentit del ridícul, s'han anat esborrant. A les enquestes governamentals ja no es demana pel suport ciutadà a la monarquia per tal de no posar negre sobre blanc el que fa temps és força evident. La reinstauració de la monarquia a les acaballes del franquisme va resultar el pacte necessari justament amb un franquisme que no havia estat derrotat. Que el *generalísimo* morís al llit no és anecdòtic. Una monarquia parlamentària fonamentada en una constitució democràtica va ser el punt d'encontre entre el vell i el nou. A l'ara anomenat Règim del 78 se li poden atribuir totes les mancances que es vulgui, és ben legítim, però ha possibilitat una convivència i el progrés durant més de quaranta anys, que Espanya no havia gaudit en la seva història i encara que ja toqui anar més enllà, seria bo de reconèixer: estructures democràtiques, desenvolupament de l'Estat de benestar, integració a la Unió Europea, reconeixement de la diversitat interna amb una configuració territorial gairebé

federal...

És evident que en l'establiment i la preservació de la democràcia el paper de la monarquia "juancarlista" ha estat molt sobrevalorat. Ni ens va "portar" la democràcia, ni ens va evitar el retorn al passat que significava el cop d'estat del 23-F. Ha estat allà com a figura simbòlica jugant, amb més o menys destresa, el paper que se li assignava. Per la dreta política i sociològica representava la garantia que no es passarien comptes amb el que havia significat el franquisme, mentre que per l'esquerra representava la superació "guerracivilista" a Espanya i va considerar que calia empassar-se un sistema i una figura de manera resignada. Però han passat els anys i l'arquitectura constitucional s'ha desgastat i envellit, i la monarquia es percep ja ara com un sistema polític amortitzat. La gent que va viure la transició cada vegada és més minoritària i les generacions més joves ja no mantenen les pors d'antany. És una forma política esgotada i, lògicament, les corrupteles i els comportaments privats ho fan evident i ho precipiten. L'autodemolició que ha fet el monarca emèrit de la seva figura resulta letal no només per ell mateix, sinó per la mateixa institució monàrquica. Sigui del tot veraç o no, la imatge d'un monarca assegut prop de la piscina amb una màquina de comptar bitllets entre les cames, resulta del tot inesborrable i insuperable en l'imaginari de la ciutadania.

Per molt que s'esforci el fred, distant

i poc empàtic monarca actual i la seva altiva consort, difícilment poden aixecar ja la consideració popular cap a la institució. No sé si havien resultat mai la solució, però resulta força evident que ara formen part del problema. El PSOE, ideològicament i tradicionalment republicà, sembla haver entès que estem al principi del final. Alguns gestos governamentals així semblen indicar-ho. Però el procés de substitució resulta complex, ja que la dreta sembla poc predisposada a un gran pacte polític que garanteixi una transformació de l'entramat institucional i un nou i ampli acord constitucional. Una nova constitució que, justament, podria ser la oportunitat d'introduir algunes reformes més a un sistema polític espanyol que sembla necessitar-les. Per no entrar en un període d'instabilitat i conflicte polític es fa imprescindible un acord sòlid i de fons entre les grans forces polítiques. Caldrà veure si la dreta s'enroca en la defensa d'una monarquia ja tan poc acceptada o bé ho fa per un model republicà presidencialista i amb tocs autoritaris, que és el que ara es porta en alguns països europeus.

Resulta curiós que, a hores d'ara, el major baló d'oxigen a la monarquia espanyola prové d'aquells desafortats antimonàrquics de darrera hora que han descobert en brandar aquest tema la seva oportunitat per amagar la seva niciesa i les seves vergonyes. Per anar cap a una república, més que la seva gesticulació, hi ajudaria el seu silenci.

Susanna Barquín

DE ROSSEGONS

I els drets civils?

Tant si vols com si no vols, bona part dels treballadors i treballadores ens hem fet o ens hem hagut de fer al teletreball, a les reunions a través de plataformes digitals, a les converses telefòniques i telemàtiques, a connexions per VPN i altres solucions digitals per a mantenir l'activitat. Ràpidament, i només uns dies després d'aixecar l'estat d'alarma, es va fer públic l'avantprojecte de llei de treball a distància que instaurava en el cap d'empresaris i treballadors que la tecnologia tornava a marcar les relacions laborals i econòmiques. Recordo l'època en què es va generalitzar la informàtica a les empreses i després a les llars, sobretot amb l'accés a un internet assequible. Van desaparèixer o es van haver de reconvertir molts professionals i empreses, com les agències de viatges, els comptables, els bibliotecaris o els operaris. Totes les tasques que podien ser programades van patir una transfor-

mació i van deixar molta gent fora de joc.

En els bancs, per exemple, es va eliminar el caixer, o es va reduir a la mínima expressió, i es va substituir per un màquina expedidora que va augmentar les transaccions que permetia fer: des de cobrar rebuts a fer transferències. Actualment, el banc pot ser tan anònim que no cal una persona al davant per a contractar un préstec o un compte a llarg termini. Diran: s'ha guanyat la batalla a l'arbitrarietat, perquè qualsevol persona que compleixi unes condicions fixades pot obtenir el que necessita en pocs minuts. També, però, s'ha perdut en discrecionalitat. Aquell director de banc que, malgrat que els números no fossin ideals, coneixia el veí o la veïna, i sabia que tornaria el crèdit, ja no hi és.

Les màquines no pensen, no creen i no discuteixen. Les màquines executen les ordres que els han estat programades. És innegable que proporcionen un nivell de

progrés sense precedents, sobretot si no anem a la lletra petita, i sobretot si fem invisibles les persones que han quedat excloses, sense que ens hàgim preocupat de donar-los un cop de mà perquè es puguin reinventar. Imagino que molts diran miri, reinventar-me ja ho faria, si sabés com i si no m'hagués enfonsat; i reinventar-me ja ho faria, però és que el cap no para d'atabalar-me amb les factures pendents, les que vindran i totes les que no podré pagar.

La tecnologia té límits, sobretot que vulguem imposar. El primer de tots, que no l'hem volgut incorporar als processos electorals. Per què el vot electrònic no podia ser una solució perquè els afectats de Covid-19 no haguessin de veure retallats els drets civils per un ordre administratiu? Per què és tan ràpid legislar el teletreball i no ho és legislar la telemocràcia? Tal vegada la màquina tampoc no sigui la culpable.

OPINIÓ

Carles Duarte

El barrufet gramàtic

Els petits personatges boscats de color blau i amb una mena de barretina blanca protagonistes de còmics i de sèries de dibuixos animats van ser batejats com a barrufets en català per l'escriptor, traductor i gramàtic Albert Jané, que el dia 13 d'agost farà 90 anys. El filòleg i gestor cultural Jordi Manent va tenir la pensada de dedicar-li un llibre d'homenatge, amb el títol *El barrufet gramàtic*, que n'evocés la trajectòria i que inclogués una ambiciosa aproximació bibliogràfica a la seva immensa producció de textos originals i traduccions, incorporada a la part final del volum, un treball excel·lent realitzat amb minuciositat pel coordinador de l'obra.

A més d'una cronologia biogràfica i d'una tria de fotografies representatives, la publicació inclou un reguitzell d'aportacions que van traçant un retrat prou complet d'Albert Jané. S'inicia amb una introducció justificativa de Jordi Manent i cinc presentacions que corresponen al president de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), a la presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, al president de la Fundació Cavall Fort, al president de l'Associació Llengua Nacional i al director del

Termcat. Cadascun d'ells hi explica la vinculació que Albert Jané hi ha tingut des d'un punt de vista institucional, però també personal. En conjunt, aquests primers documents ja ens serveixen per adquirir una primera visió de conjunt sobre la contribució fonamental que Albert Jané ha fet a la llengua catalana, des d'una concepció

La publicació inclou un regitzell d'aportacions que van traçant un retrat prou complet de l'escriptor Albert Jané

on s'ha proposat prioritzar l'autenticitat, la proximitat i la creativitat genuïna i on ha defugit tant l'artificiositat ortopèdica com el castellanisme o l'anglicisme mandrós. Tot seguit ens endinsem en una Miscel·lània on Josep Maria Cadena i Daniel Casals ens parlen de les columnes sobre el llenguatge de Jané a la premsa o Mercè Canela i Joaquim Carbó escriuen sobre les tasques assumides per Jané a la

revista *Cavall Fort*, de la qual Jané va arribar a ser director. Carbó hi destaca, per exemple, el talent de Jané per a la creació de noms propis per als seus personatges (Jan de la Ronya,...). Joan Ferrer i Francesc Feliu s'ocupen de l'Albert Jané escriptor amb estil propi, autor de *Calidoscopi informal*, *El llibre de Daniel* o *Apocrifalipsi*. El professor Manuel Llanas i Jordi Riera i Pujal tracten, més endavant, de l'Albert Jané traductor d'històries francobelgues mentre Albert Manent ens presenta el Jané pedagog o Jordi Manent s'hi refereix com a mite. S'hi afegeixen també els testimonis d'amics propers com Marcel Fité, Enric Larreula, Jordi Mir, Josep Ruaix i Vinyet o Màriam Serrà i de companys de la Secció Filològica de l'IEC, com Joan Martí i Castell, Gemma Rigau o Joan Veny. Un esment a part mereix l'article interessantíssim de Carles Riera sobre les consideracions d'Albert Jané a l'entorn del llenguatge científic, un àmbit on ha arribat a assumir la presidència del Consell Supervisor del Termcat. Dos presidents de la Generalitat participen, a més, en aquest homenatge amb senyals de text: Jordi Pujol i Carles Puigdemont.

Francisco Castro

DES DEL DRON

Optimisme il·lusori democràtic

L'ésser humà, per allò de sobreviure i mirar-se al mirall sense grans remordiments, practica el que els psicòlegs anomenen "optimisme il·lusori", és a dir i per dir-ho sense filtres: es creu la seva pròpia pel·lícula que tot sortirà bé. Només cal recordar com estaven les finestres fa uns mesos, plenes de meravellosos dibuixets de nens i nenes innocents dient-nos precisament això: tranquils, tot sortirà bé. Així, perquè sí. Tot sortirà bé. Ja ho deia Pedro Sánchez amb aquell llenguatge militar (només hi faltava el Piolín amb mascareta perquè la imatge, comandament únic pel mig, fos perfecta): en sortirem més forts, més units, més no sé com però en sortirem. I somrèiem. I aplaudíem emocionats. I, carai, escric això i tinc ganes de plorar de tanta cursileria. Perquè el cert és que res va sortir bé. A les finestres hi ha menys dibuixos (fins i tot els nens i les nenes tenen pudor) i la lletra del pesadíssim *Resistiré* del Dúo Dinámico ara ens sembla pura perversió. L'optimisme il·lusori, com dic al títol, es pot aplicar també a la democràcia. Repetim

mil vegades *democràcia, estat de dret, sobirania popular, separació de poders, independència judicial, respecte a la llei...* aquest tipus de paraules que des de la Transició (ja ho sabem, això que no es pot qüestionar perquè si no eres dolent, dolentíssim) es repeteixen com la mateixa innocència amb què Frozen crida entre el gel "lliure soc, lliure soc". Però, com totes les paraules repetides (Goebbels en sabia molt, d'això) al final

El cert és que res va sortir bé. A les finestres hi ha menys dibuixos i la lletra del 'Resistiré' ara ens sembla pura perversió

ja ningú sap el que signifiquen.

El nostre optimisme il·lusori democràtic ens fa pensar, d'una manera automàtica, que sí, que hi ha democràcia, però

després resulta que no et deixen fer un referèndum pacífic, sinó que t'envien l'exèrcit (ara sí, amb en Piolín a manera de Rambo buscant gatets per fer-los una cara nova); pensem que sí, que vivim en un estat de dret en el qual la justícia és igual per a tots (quants Nadals escoltant l'anterior cap de l'Estat dient-ho, quants?), però resulta que no, que a uns se'ls investiga i a d'altres no, que a uns els donem permís carcerari però a d'altres els el traiem a gran velocitat; i escoltem separació de poders i ens el creiem, clar que sí, a mi els jutges!, a mi el Capitán Trueno i la Constitució!, però llavors resulta que la llei és interpretable, que segons vagi el dia un tribunal suprem pot cometre una suprema injustícia, i que val més no veure's a la banquetta que per un tuit desafortunat et passis una estoneta a l'ombra. Això sí, hi ha llibertat d'expressió. Però certes coses no s'expliquen en certs periòdics.

L'optimisme il·lusori democràtic, en el fons, és terriblement pessimista, real i antidemocràtic. Però que ningú pateixi: tot sortirà bé.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

132

LÈXIC

Mesures antigues (II) de longitud i de superfície

El 1791 el **metre** va ser definit per l'Acadèmia Francesa de les Ciències com la deumilionèsima part del quadrant d'un meridià terrestre. El nom, el va introduir en italià un segle abans, el 1675, el científic Tito Livio Burattini, que va canviar la *mesura universal*, proposada pel filòsof anglès John Wilkins el 1668, pel nom de *metro cattolico*. Tot això ho diem perquè sembla que el metre ha existit sempre, però en altres èpoques la longitud es mesurava diferentment. A Catalunya antigament hi havia altres mesures de la longitud. Eren molts usades el **pam** (19,43 cm), el **peu** (25,93 cm), la **vara** (uns 77,72 cm) o la **cana** (més o menys 1,555 m). Cal

dir que la primera encara és viva i en mantenim força fraseologia: **anar a pams** vol dir 'fer o dir les coses detalladament' i **deixar algú amb un pam de nas** és 'fer que algú no aconsegueixi el que creia que aconseguiria'.

D'altra banda, de superfície, hi havia la **mujada** (4.896,5 m²), la **vessana corrent** (2.187,4 m²) o el **jornal** (molt variable segons la zona i és el que es podia llaurar en un sol dia). També s'emprava la **cana quadrada** (2,438 m²) i la **quartera** (uns 3.868,84 m²).

I és que ja ho diu la dita per recomanar moderació: «**En tot hi ha d'haver mesura**» o també «**Entre poc i massa, la mesura passa**».

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de **vic.ass@cpnl.cat**

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Dolors Altarriba

Veritats sobre el desig sexual

Podria semblar-ho però no és un llibre de ficció. *Tres dones* és el recull de vuit anys de recerca de la periodista Lisa Taddeo per explicar la història del desig sexual de tres dones. Es tracta de la Maggie, una noia de Dakota del Nord que va tenir, essent menor, una relació amb un professor casat de l'institut; de la Lisa, una mestressa de casa d'Indiana a qui de jove van violar tres nois i que recupera el desig amb un antic amor; i de la Sloane, propietària d'un restaurant a Rhode Island on el seu marit és el xef i amb el qual practica trios. Totes tres han estat jutjades en algun moment moralment i això, probablement, les ajuda a explicar-ho.

Aquest recull ben real de les seves experiències traslladen al lector una mirada de dona que és poc explicada en les històries de ficció sobretot quan es tracta del desig sexual. Taddeo explica, no jutja. I tot i que mentre es llegeix costa evitar "jutjar" cal llegir aquest llibre com una seqüència de fets, sentiments i experiències de tres persones que intenten, com tothom, viure la vida amb el que consideren que els fa feliç. Ara bé, com en tot, el desig i l'enamorament no són sinònims de felicitat plena. I sovint són el motiu de la presa de males decisions.

A *Tres dones* la Maggie queda molt afectada per aquest enamorament que ella creu que és recíproc del professor fins que al cap d'uns anys s'adona que el que fa ell és aprofitar-se'n sota la cuirassa d'un cantador de serps. Ha de passar per una denúncia, un judici i passar un dol que l'afecta en

les seves presents i futures altres relacions sentimentals. La Lisa vol apagar el foc, vol que la toquin, sent aquest desig més que qualsevol altra cosa i no ho té a casa. El com o de quina manera una violació grupal quan era menor i inexperta afecten aquest desig queda a l'aire així com el dret que té a fer-ho (tòpic que apareix quan ho explica a un grup de dones on busca la justificació perquè sap que no és el que s'espera d'ella).

Per l'Sloane sembla tot fàcil. Prové d'una classe social més alta que les altres on els homes dominen. No sembla, d'entrada, que això l'afecti. Ella és la forta, la que fa trios sexuals amb el seu marit per voluntat. Però, segur? Per voluntat pròpia? El vol complaure i aquest és un camí. Taddeo tria tres dones que venen d'entorns molt diversos i amb famílies també diferents que no s'assemblen entre elles i n'explica les seves històries perquè "totes les històries poden ser explicades, totes poden ser importants", per fer-ho igualitari. El llibre és contundent perquè hi ha passatges terribles, però també n'hi ha d'emocionants. I sobretot s'hi nota el treball d'investigació de Taddeo no només parlant i reparlant amb elles, sinó amb el seu entorn, buscant documents o revisant xarxes socials, un element integrat del tot a la vida de totes tres. Un gran exemple de periodisme literari pel qual hi ha d'haver ganes de llegir.

TRES DONES

Autora: Lisa Taddeo
Traducció: Ricard Vela
Editorial: Mesllobres
Any d'edició: Barcelona, 2020
Nombre de pàg.: 380

4t CONCURS NARRATIVA CURTA

NACRE

Marc Plata Els Hostalets de Balenyà

Il·lustracions: Maria Peix

Tot i agafar-la amb les dues mans la capsa pesava, i va pensar que també li devien pesar els anys, com a ella. Mentrestant, el raconet vora la finestra l'esperava.

M'agrada tant aquest lloc! Durant el matí, per sol que faci, sempre m'hi arriba una llum una mica descafeïnada, però ben clara, perfecta per cosir o llegir. M'ha costat anys aconseguir-la, la veritat... però des que la buguenví-lia s'ha emparrat a la pèrgola és un delit! Ja els ho tinc ben dit a aquella canalla; res d'esporgar-la fins que em mori.

La tapa va fer aquell soroll metàl·lic i cansat de sempre, però li va fer l'efecte que quelcom havia passat quan va veure els botons tots remenats.

No és que pretengui mantenir ordre en una caixa de botons, però ja se sap que el dimoni sap més per vell que per dimoni!

Mentre rondinejava, les seves ninetes vives pasjaven per l'empedrat.

Ostres! Aquest, aquest... era un botó petit, daurat i panxut. Sembla mentida que encara el guardi. Pobre pare, si em veies.

Amb una mica d'alè va fregar-lo i el va acostar a la finestra. Una T i una B repujaven del fons opac. Tramvies de Barcelona.

I tant! És de quan treballava de cobrador al tramvia, és clar, tot això abans de la guerra, abans de pujar al poble. Com el recordo amb el seu uniforme blau marí i aquests botons lluint com si fos un general! És ben bé que ho guardo tot, però no em serveix pas, ara. I va seguir buscant.

En obrir la capsa s'havia adonat que hi havia un botó que feia anys que no veia. Li feia massa mal pensar-hi, era tot massa recent encara, però no se'n sabé estar. Amb el cor encongít el va agafar i va apropar-se'l al pit. Era gros, i d'un nacre tan blanc, niví, que feia mal de mirar. Amb el cap lleugerament inclinat cap a la finestra i els ulls clucs enfilava pensaments.

En Pere, quan mig festejàvem, em va dir que, un dia, em baixaria la lluna. Jo, ajogassada com era, li anava fent la guitza i li seguia la beta. "Hi aniràs caminant a la lluna? Diuen que és de formatge... vigila no te n'untis massa els dits! Vull que me la baixis un dia que sigui ben plena, perquè ens en fem un tip". I com reia ell! Agafant-me suaument, amb les seves mans grosses, colrades. Quin parell de criatures; hauríem cantat la d'en Serrat, si no fos perquè encara devia anar amb bolquers!

Un dia va aparèixer a la bústia un paquetet carmesí amb una nota que deia: "He anat a la lluna a buscar-te-la, però he vist que era massa grossa i no ens cabria al menjador, te n'he portat un trosset, espero que em puguis perdonar. -El teu Pere". Dins del paquetet hi lluien vuit llunes de nacre.

Ai, el meu Pere! Abans de casar-m'hi, quants cops m'havia punxat sense voler mentre cosia i pensava en ell! I quan em llepava el dit —gaudint del gust ferrós de la sang— pensava en si allò que en deien el pecat de la carn, devia tenir gust, i si en tenia, segur que s'assemblava a aquell, la carn i la sang tot va de parell. Quina somiatruites estava feta! No em feia a la idea de canviar el didal per l'anell, i menys mal, perquè el didal no l'he deixat mai. Quan ho he necessitat, he cosit, i me n'he sortit sempre. Ara, també t'ho diré, avui en dia pel preu de la roba no val la pena de fer-te-la, la veritat. Tot i que la qualitat és un altre tema. I sinó guaita'm ara!

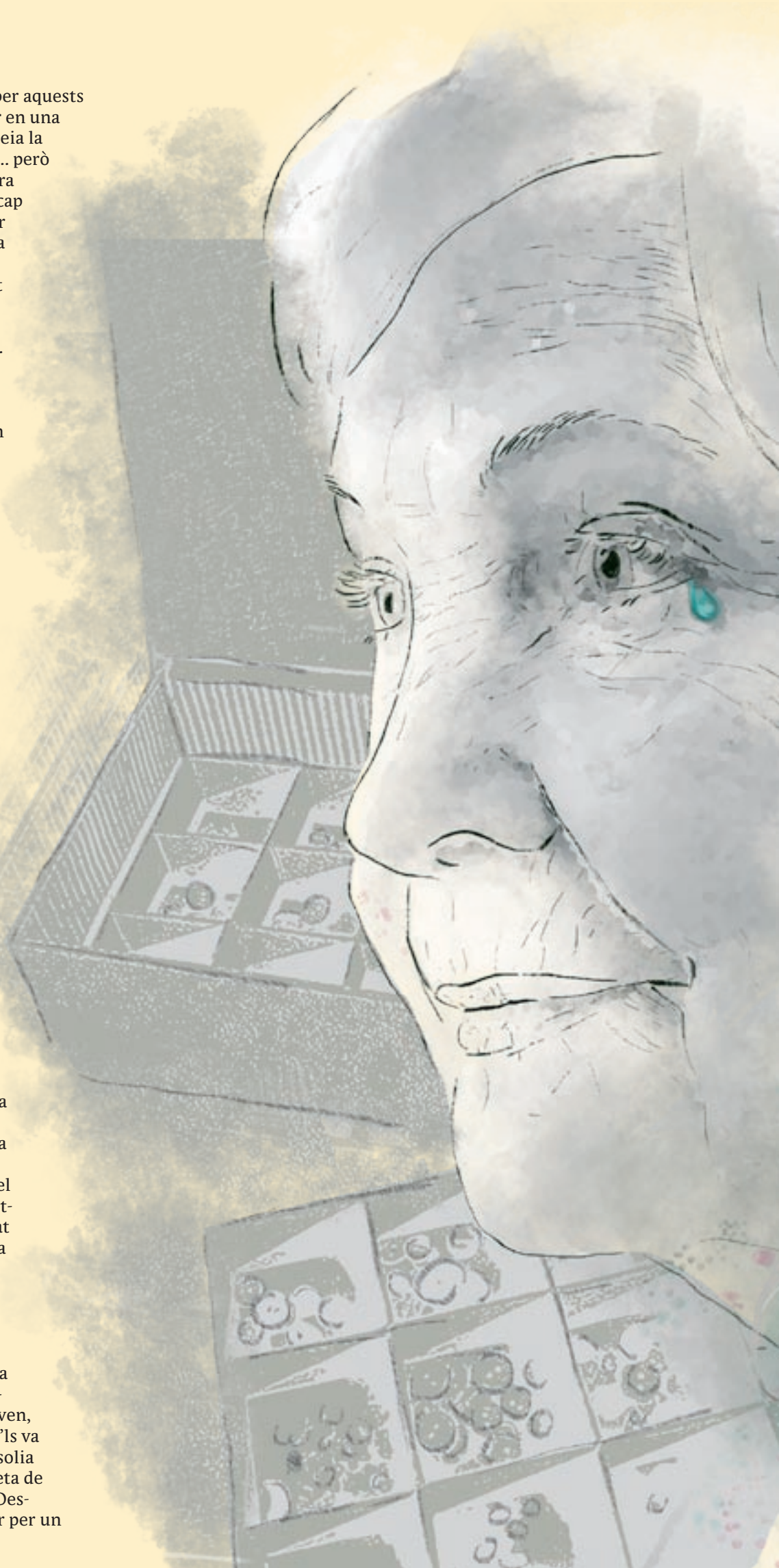
Com qui tria vestit només per un parell d'arraca-

des, vaig fer-me l'abric per aquests botons. Em vaig inspirar en una revista, d'aquelles que deia la Ció que venien de París... però ves a saber. La llana negra feia un pèl fi i pentinat cap avall, el coll me'l vaig fer tipus bufanda, la màniga era japonesa i portava aixelleró. Se cenyia molt a la cintura i els botons hi destacaven com les tecles d'un piano de cua. Va ser el meu primer abric llarg, i francament em sentia com una marquesa. Sempre ens deien que semblàvem sortits d'una capsa, en Pere i jo. El vaig estrenar per la passejada —això que ara en diuen viatge de noces— i el vaig portar ben bé fins que...

Una perla va brodar-se-li a la galta, si seguia, la Carme sabia que en desgranaria un rosari sencer. Ara no tocava. Va deixar suaument la lluna de nacre que havia anat escalfant amb el pols tebi de la seva mà. Havia de continuar buscant.

Els seus ullets, que buscaven fosc, van posar-se sobre un botó negre i el prengué. Era de baquelita, encerclat de daurat i brillava. El damunt del botó semblava estar tallat a copets de diamant, i reflectia una llum blanca que feia pampallugues dins dels seus ullets. Ella s'hi veia reflectida tants cops com cantells tenia el botó, i va pensar que, potser, si dividia la seva edat en cada reflex, tornaria a tenir 10 anys.

Ja tenia raó la mare, quan deia que aquests botons eren indestructibles! Els vam comprar un dissabte a la Merceria Pous, i va dir que, encerclats de metall com estaven, durarien més. Primer se'ls va posar en una brusa que solia lluir amb un vestit jaqueta de llana, per anar a missa. Després diria que van passar per un

parell de vestits de diari, i potser una bata... mira si n'han vist de coses! I encara em faran servei ara!

Prou contenta amb la troballa, va decidir tancar la capsa, però quelcom li ho va impedir amb un sorollet somort. Tot remenant, un botonet s'havia quedat incrustat a la regata de la tapa i l'esguardava de gairell, desafiador.

Amb l'ungla el va fer sortir, i al fer-ho, li rodolà dits avall. Li semblà talment que un floc de neu se li colava al palmell. El fred li escalfà els records.

“Pere, records

quan no em vas baixar la lluna? Bé, doncs millor, perquè d'aquí poc no hi cabriem”. Així li vaig dir que estava en estat. Ens vam abraçar. Quan tens vint anys i un fill al ventre et sembla que tot està per fer. Tens por, però és una por tendra —no pateixis, que ja es tornarà estel·losa— i sembla que la vida et somriu.

L'àvia sempre deia que “tota dona endreçada a set mesos té la bolcada preparada” i ens hi vam posar de seguit, curulles d'il·lusió. La mare feia gasses i robeta i jo em vaig dedicar a fer-li un vestidet de bateig de batista blanca. Cosia d'il·lusió cada plec del meu cos. Vam comprar tires d'encaix de Valencienes a Cal Bascompte i vaig adornar el casquet i el cosset, semblava de nina de bonic que era!

Però als cinc mesos el meu cos no va aguantar més i va expulsar la criatura. Aquella pobra anemta, que era massa petita pels palmells del seu pare, va néixer mig morta. No li vam posar nom. La mirada d'en Pere va ser grisa durant uns dies.

La pena ens havia mossegat i les dents premien fort la carn jove.

Vaig perdre tanta sang, que el meu cos no deixà sortir més llàgrimes, i se'm salà l'ànima. El ventre buit i ple de sal, em pesava i em coïa. Vaig ser una ànima en pena durant mesos, les veïnes em planyien només de veure'm. Els seus ulls deien “pobreta, la Carmeta”, i jo els hauria escanyat les parpelles, si hagués pogut.

Encara que semblava mentida, el temps es va encarregar de posar capes de llim sobre la llera dels records. Cada any una riuada.

Vaig quedar-me embarassada tres cops més, però el resultat va ser el mateix. El meu cos, podrit per dins, no volia angelets que el vinguessin a rebre. Cada vegada estava més cansada i en Pere va tenir por de perdre'm: “Carmeta, només tu i jo sabem com ens estimem, i jo et vull a tu, no algú que no vol venir a aquest món”.

Ho recordo com si fos ara. El matí que vaig fer 40 anys, l'1 de maig del 68, vaig fer una foguera al pati. Hi vaig cremar tot allò que em recordava que no havia pogut ser mare, i que ja era massa tard per ser-ho. Els ungüents de cal metge, les herbes de l'apotecari, l'estampeta de la Verge de Núria i la de Sant Mamet... Per últim vaig llençar-hi la bolcada sencera i el vestit de bateig. El foc, l'única bèstia que havia pogut engendrar, famolenca i alimentada per la meva ràbia infèrtil, va engolir les robetes verges i viudes, blanques de dol, i va fer voleiar trossets grisosos cap al cel, com si busquessin les anime-

tes mortes que havia parit, fent-me mofa. Plena de sal i tipa de fum, em mirava l'espectacle rocambolesc de la meva criatura borda, plorant, sempre cap endins.

L'endemà, quan vaig sortir a escombrar la cendra, vaig trobar-te. Tu, botonet de nacre, que tancaves el capdamunt del vestidet, havies sobreviscut a les flames per recordar-me que, per molt que ho cremés tot, fins el meu ventre malalt, la meva pitjor enemiga sempre seria jo. Amb tu a la mà, i per primer cop en anys, vaig plorar. Plorar cap enfora. Oberta la veda, tota jo plorava. Avall, avall, avall, sempre avall. Un riu salat es va endur la meua pena fonda i es va barrejar amb les cendres i la terra dels rosers i clavellines, regant-los de les ànimes que no havia pogut fer viure. Farta de tenir-me llàstima, xopa però buida de sal, vaig decidir no plànyer-me més.

Quan, als 43 anys, vaig quedar-me embarassada, no me'n sabia avenir. En Pere em deia, “n'estàs segura, Carmeta?”, i jo li deia que sí mentre plorava. Ara que podia tornar a plorar, no ho feia d'alegria, sinó perquè ja coneixia el camí, i el cor em feia mal. A la meua edat, fer mitges criatures per llençar-les a la brossa, només embastades de vida, quina feina la meua. No vaig preparar res, esperant l'inevitable. Portant vestits balders i deixant-me veure poc, sabent que m'escolaria de sang, d'un moment a l'altre. Bombardejada pel meu propi cos, altra vegada.

Però el nostre Jordi va arribar el dia del meu aniversari, el dia que feia 44 anys. No tenia res preparat. En Pere, a correuita, va comprar la bolcada ja feta en una botiga de Vic, i el vam batejar amb un vestit de tergal que ens van dir que era l'última moda. Quins pares més avis i més novells pensava tot sovint, sobretot quan...

—Mare, estàs bé?

La veu d'en Jordi la va deixondir de cop.

—Sí, sí, fill, buscava un botó per la faldilla negra, me la volia posar, i el que porta de plàstic està tan escantonat que fa llàstima...

—D'acord, però afanya't, acaba d'arribar la funerària a buscar el pare. Per cert, ahir buscant el llibre de família em va caure la capsa dels botons. Quina feinada a recollir-los... aquesta mania teva de guardar-ho tot!

Això últim ho va dir escales avall i ella ho va sentir d'esquitllada. La Carme pensava.

També dec ser jo com una caixa de botons, emplenada de mica en mica, tipa de records. Sembla mentida. Un dia et xarboten tota i en retrobes un que ni recordaves. Ara un record recent, ara n'arreglo un de perdut. No sé pas quin dia vaig posar el primer, però tampoc sé quan hi posaré l'últim. A vegades hi recorro perquè sembla que m'hi vagi la vida, i els necessito per viure, més que l'aire, i altres cops són un pes carregós, invisible. Tots enfilats pel mateix fil, imparells, aparentment inconnexos, però cosits un darrere l'altre, dins de la meua vida, com un rosari...

Va agafar el botó negre de la mare, —amb el cantell metàl·lic no s'escantonarà, va pensar— i va desar la capsa a l'armari, com si hi deixés un trosset seu.

La Carme estaria feta de botons mentre la memòria li aguantés.

Col·labora:

Maria del Estero

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

SIMPLY RED
'Stars'Elektra
1991

A principis dels anys noranta del segle passat començava a sorgir amb força el grunge al planeta rock, amb grups com Nirvana, Pearl Jam o Soundgarden, entre molts d'altres. Però no hi fa res, el disc més venut el 1991 a Europa era aquest *Stars* de Simply Red, amb un so i un estil molt allunyat de la brutícia del grunge: soul blanc típic dels anys vuitanta, amb una producció cuidada, neta, potenciant la melodia, amb molt de protagonisme dels teclats i bateria i poca guitarra, i, a sobre, perfectament ballable a les discoteques. El disc comença amb dos impactes que les ràdios de l'època no van parar de posar: "Something Got Me Started" i la cançó que donava el títol del disc, "Stars". I acabava amb "Wonderland", ideal per ballar lent. *Stars* era el quart disc, i probablement el millor, de Simply Red, un grup que, en els seus 35 anys de vida hi han pas-

sat ni més ni menys que 23 músics; de fet, més que un grup és un home sol: Mick Hucknall, cantant i compositor de pràcticament totes les cançons dels 14 discos que el grup ha gravat, l'últim publicat el 2019. A vegades sonen com a música per a ascensor, però altres vegades l'encerten força. És el cas d'aquest *Stars*. Que és Mick Hucknall el que mana queda força demostrat amb les portades dels 14 discos. Absolutament en totes hi surt ell, això sí, completament sol.

NOTES

La discogràfica Música Global celebra les noces d'argent

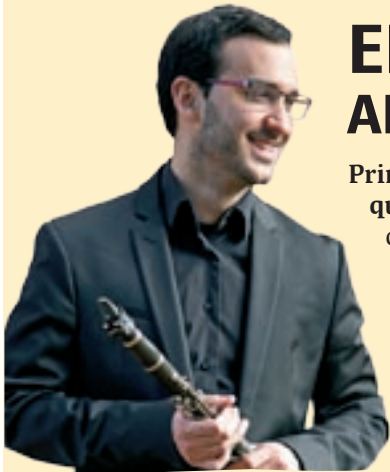
En els temps que corren, que un segell discogràfic professional que aposta sobretot per la música nacional celebri les noces d'argent és gairebé un miracle. I aquest miracle té un nom: Música Global, un segell gironí que va néixer fa 25 anys de la mà de Salvador Cufí i que es va estrenar aleshores publicant un disc de Ja T'Ho Diré. Des de llavors, han editat més de mig miler de referències discogràfiques de més de 150 artistes diferents i de gèneres musicals ben diversos. I per celebrar l'aniversari, Música Global està preparant un disc que es titularà *25 anys de cançons* i que anirà a càrrec de la Simfònica de Cobla i Corda de Catalunya (SCCC). Aquesta formació s'en-

carregarà de versionar temes que han marcat la companyia fonogràfica de grups com Blaumut, Doctor Prats, Lax'n'Bus-to, Gossos, Sopa de Cabra o Els Amics de les Arts, entre molts d'altres. A més, com a vocalistes també hi participaran les veus de Manu Guix, Elena Gadel, Miki Núñez i Paula Giberga. La SCCC és el projecte musical de la Fundació Metalquímia i combina l'experiència de la cobla de La Principal de la Bisbal amb els joves talents de la Jove Orquestra de les Comarques Gironines. A part de la publicació del disc, també està previst que tot plegat es pugui presentar en directe amb dos concerts commemoratius que es faran a finals d'any a l'Auditori de Girona. Això últim, evidentment, amb el permís del coronavirus.

EL TEST
Abel Batlles

Primer instrument que vas tocar? El clarinet. **Primer grup del qual vas formar part?** La Torna. **Primer bolo en directe?** A l'Escaldàrium de Caldes de Montbui el 2009. **Primer disc que et vas comprar?** *Concert per a clarinet i orquestra* de Wolfgang Amadeus Mozart. **Quants discos tens?** Uns 50. **Salva'n tres.** *La Bohème*, de Puccini, amb Luciano Pavarotti; *Després de tot*, de Manu Guix, i *Ara som gegants*, de Joan Dausà. **Grups (o músics) de capçalera.** Martin Fröst, Bruce Springsteen i Queen. **Un concert (com a públic) per recordar.** Bruce Springsteen a l'Estadi Olímpic Lluís Companys l'any 2012.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

JONATAN PENALBA
'Reversions'

El títol del segon disc del músic d'Alcúdia Jonatan Penalba no enganya i el que fa és revissitar temes d'altres artistes i passar-los pel seu peculiar sedàs de *cantaor* folk. Amb aquest nou treball, Penalba s'allunya del puritanisme que presidia *De soca-rel* (Temps Record, 2018) i aposta per un repertori eclèctic on hi caben des del "Que tinguem sort" de Lluís Llach a "El dia que tot rebente" de La Gossa Sorda passant per peces populars com "Granaïna de Montavener" o poemes com "Veles e vents" d'Ausiàs March que va musicar el jubilat i enyorat Raimon.

ENMÉNDEZ
'El rei dels Mobyettes'

Qui és EnMéndez? Doncs és el nou projecte d'un dels fundadors del desaparegut grup Ossifar, una banda que va tenir molt èxit a les Illes –i també entre alguns *malalts* del Principat– a la dècada dels 90. Igual com ja passava en les lletres d'Ossifar, a les d'EnMéndez hi domina la ironia, la sàtira i el bon humor amb cançons com "iPork", "Jaume Bonet agent zero set i mig", "Homo Porcella" o "4L color de cel". I pel que fa a música, la base és pop-rock però hi ha una mica de tot. No inventen res però són divertits. Llarga vida a La Trinca i els seus hereus.

HYPNOTES
'Música per a cardar'

Títols com "Pel forat equivocat", "Encara no la treguis", "Estic a punt d'acabar", "Xarrupa'm el clítoris" o "Mossega'm els mugrons" són alguns dels 18 talls que formen aquest disc d'electrònica bàsicament instrumental facturat pel col·lectiu Hypnotes. Darrere d'aquest nom s'hi amaga un grup de tres *beatmakers* lleidatans: Meister, J. Trama i Samurai#7. La intenció de tot plegat és molt noble però el disc també es pot fer servir de banda sonora per a activitats que no siguin d'intercanvi carnal. Si no, em temo que molts no l'escoltaríem mai sencer...

TECNOLOGIA

Tecnonews/Amic

Google espia les apps que tens instal·lades

No hi ha límit en l'acumulació d'informació i dades que estan duent a terme les grans signatures de l'era digital. Empreses com Google o Facebook són totalment opaques i ens assabentem al cap de molt de temps que han estat obtenint aquests recursos d'una manera que casa molt poc

amb la seva pretensió de transparència. En aquesta ocasió ha estat el diari *The Informer* qui ha descobert que Google ha utilitzat un programa intern –és a dir, no públic i només a l'abast dels empleats– per rastrejar l'ús que els usuaris fan d'aplicacions rivals amb els seus dispositius mòbils amb el sistema operatiu Android instal·lat.

Es diu Android Lockbox i, segons documents interns de l'empresa, estaria emprat per monitorar l'acti-

vitat dels clients propis que tinguin programes de Google instal·lats en els seus mòbils. Lockbox s'activa quan els usuaris estan instal·lant i configurant el seu dispositiu mòbil i ha estat emprat per obtenir dades de TikTok a l'Índia amb l'objectiu de veure la

millor manera de llançar una aplicació similar anomenada Short al mercat del país asiàtic. Al mateix temps i segons informa *The Informer*, aquest sistema també s'ha emprat per obtenir dades del funcionament d'aplicacions rivals de Gmail o de xarxes socials com

Facebook. La companyia ha assenyalat que aquest tipus de programes són totalment transparents i que la competència també els utilitza. La veritat és que aquesta explicació és totalment insuficient i posa en relleu la poca importància que Google dona a les dades dels usuaris.

L'Android Lockbox estaria emprat per a monitorar l'activitat dels clients que tinguin programes de Google

Les plataformes tecnològiques ja fa temps que són en el centre de les lluites entre països. Facebook o Google han estat prohibits en alguns llocs del món i altres empreses asiàtiques del sector ho tenen complicat en països de l'òrbita occidental. Amb tot, el cas més emblemàtic dels últims temps està tenint lloc aquests dies amb TikTok en el centre. Fa unes setmanes l'Índia va prohibir la utilització de la xarxa social d'origen xinès dins de les seves fronteres i ara la situació s'ha estès als Estats Units.

L'enemistat entre els dos països i les tensions entre Pequín i Hong Kong són alguns dels detonants que han fet que Donald Trump anunciés la possibilitat de prohibir TikTok. Cal afegir que segons el president i alguns sectors d'Anonymous la xarxa social estaria sent emprada pel govern xinès amb l'objectiu d'obtenir dades de la ciutadania estatuniden-

ca. Aquesta prohibició també podria estendre's a WeChat i en els pròxims dies el govern dels Estats Units podria anunciar la decisió de clausurar l'activitat de les dues pàgines xineses. Realment la Xina està recol·lectant dades de la població dels Estats Units que utilitzen

TikTok? Aquesta és la veritable pregunta que l'opinió pública es fa al país governat per Donald Trump. Així, mentre el president magnat no dubta a assenyalar l'activitat il·lícita de la xarxa social,

el mateix analista econòmic de la Casa Blanca Larry Kudlow assenyala que les dades dels comptes estatunidencs es troben a l'estat de Virgínia i les mesures de seguretat allí són molt elevades perquè sigui impossible l'extracció de dades.

Realment la Xina està recol·lectant dades de la població dels Estats Units que utilitzen TikTok?

La guerra de TikTok

Desenvolupador web, el més buscat

Segons dades de l'*start-up* espanyola Studentfinance.com, que finança la formació en habilitats tecnològiques a través d'un Acord d'Ingressos compartits (ISA), pel qual els alumnes comencen a pagar pels seus estudis després de trobar ocupació, el professional tecnològic més buscat a Espanya és el desenvolupador web. Una

conclusió a la qual la companyia ha arribat després de recaptar els perfils amb més ofertes d'ús del sector IT publicades al nostre país fins al 20 de juny d'aquest any. Gràcies a aquest estudi, Studentfinance.com també ha detectat que dins de l'àrea de desenvolupament web, els experts que més demanen les empreses són els especialistes en Java (683 ofertes), analistes (585 ofertes) i desenvolupadors Front End (522 ofertes). Segons Mariano Kostelec, CEO de la

companyia, "només aquests tres perfils professionals sumen 1.790 ofertes d'ocupació en els últims mesos, la qual cosa mostra l'elevada demanda que existeix per part de les empreses de tot el país".

A més, la companyia també ha analitzat quines són les cinc habilitats més sol·licitades als desenvolupadors web, és a dir, aquells coneixements que realment reclamen les empreses. D'aquests resultats, es dedueix que tindrem més oportunitats laborals si comptem amb coneixements de Javascript, (2.231 ofertes d'ocupació), SQL (2.207 ofertes), habilitats .NET (1.929 ofertes), API (1.908 ofertes)

i Java (1.829 ofertes). Des de la companyia recorden, a més, que les ofertes de desenvolupador web van créixer un 13% durant el mes de març, en ple confinament, "un exemple de l'estabilitat laboral que ofereixen les ocupacions del sector tecnològic en moments de crisi com en el que ens trobem", assenyala Kostelec.

Les ofertes de desenvolupador web a Espanya van créixer un 13% durant el març, en ple confinament

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Bernat Bella / AMIC

KEYNESIANISME BARAT
I UN NOU BILL GATES

La crisi econòmica provocada pel coronavirus ha fet replantejar la visió de la societat sobre el nostre sistema. La gran aturada de l'activitat ha obert noves perspectives que ara cal aprofitar per a la reactivació i transformació del model productiu i econòmic. És una de les conclusions del diàleg entre el filòsof Daniel Innerarity i el president de la Cecot, Antoni Abad, organitzat per la patronal catalana sobre el model de la societat del futur. Mentre que en la crisi de 2008, explica Innerarity, es va analitzar assenyalant víctimes i estafadors; ara s'ha imposat la necessitat d'un problema sistèmic que cal afrontar.

"El liberalisme ben entès comença per ocupar-se de la persona. I col·lectivament ens interessaria l'apoderament social", sentenciava Antoni Abad, que reclamava la necessitat que l'individu sigui conscient i es comprometi a ser socialment útil més enllà de les seves obligacions personals i professionals. Això hauria de provocar una transformació de la política, ja que no és suficient "deixar només als polítics i a l'Estat que s'ocupin de l'interès general". El president de Cecot aposta per una visió de 360 graus en l'esfera pública que inclogui tota la societat.

"Cada vegada som més conscients com a societat que tenim davant uns reptes que són d'una naturalesa descomunal i exigeixen transformacions enormes en el nostre sistema productiu i model de vida", sentència Daniel Innerarity, que reconeix que falta força per portar-los a terme. I recorda alguns altres moments històrics, com als Pactes de la Moncloa durant la transició, quan "quatre homes" van liderar el canvi. "Això ja no es pot fer. Tenim un país compost, amb una societat civil molt activa. Però el canvi serà més durador i profund si s'impliquen a molts més agents", apunta el filòsof, que recalca que el temps de l'*ordeno y mando* ja ha passat.

Ciutadans o vassalls

I per això cal que la classe política replantegi la seva mirada. Com a exemple, Abad va posar de manifest el mal funcionament en el pagament i plantejament dels ERTO. Per Abad, el paper de la societat no és el de ser un "vassall que paga tributs", sinó que vol i ha de poder contribuir i assumir responsabilitats. "Espera les solucions perquè tothom pugui tirar endavant", emfatitza.

Un moment per replantejar el model
Això, el president de la patronal considera que l'estat s'ha de repensar i interlocutar amb la societat, apostant de manera decidida per la col·laboració públic-privada. Abad assenyala que la societat està "dopada per l'estat", que ha abanderat una política paternalista: "Ara és un moment òptim per replantejar-ho."

Un canvi en la mentalitat que també ha de canviar la mirada vers a l'economia: "El gran repte que tenim és la societat, que volem que aposti a favor de l'empresa i la persona. Ara encara s'escolten dubtes sobre l'empresa, que al final són dubtes sobre la iniciativa i la llibertat empresarial. És un populisme antiquat."

Innerarity: "El món és massa complex per esperar que algú ens salvi amb la seva clarividència."

Una transformació que està vivint la societat són els lideratges. Una reflexió possible és que es troben a faltar els líders de dècades enrere, que eren referents absoluts per a la ciutadania. Ara, però, ja no és així. "Hi haurà molts referents, un món més horitzontal i no d'un savi o el Bill Gates de torn", analitza Innerarity, que ressalta que "hi ha molta intel·ligència a la societat" però que sovint costa atendre aquesta diversitat i tenim "nostàlgia" d'un gran referent. "Una autoritat compartida", resumeix el filòsof, que emfatitza que es fugirà d'il·

luminats: "El món és massa complex per esperar que algú ens salvi amb la seva clarividència."

La desconfiança, el mal principal

Però a la necessitat de transformació social i política hi ha un factor que falla. "Ens falta confiança. Confiança entre els representants polítics i amb la gent", lamenta Innerarity, que aposta per lideratges capaços de generar confiança. "L'acord és la millor manera per assolir una transformació", apunta.

"La confiança és un intangible d'altíssim valor i ara està en una posició molt dèbil. Espanya sembla que no pugui ser res si no té enemics i estem cansats des del món empresarial de tenir aquesta percepció", rebla el president de la Cecot, que creu que l'actual política es basa més en l'exhibicionisme que no pas en l'empatia. "Reivindiquem [com a societat] ser escoltats de manera freqüent en els grans temes", reclama Abad.

Keynesianisme de garrafó

Una demanda clara de la Cecot és l'aposta definitiva per les infraestructures bàsiques per a la reactivació econòmica, però alerten que no es poden repetir algunes experiències anteriors, com les obres per construir places a cada racó de cada municipi. "El keynesianisme de garrafó dura poc", sentència Daniel Innerarity, que afegeix: "Un estat protagonista, militaritzat com el que hem vist els últims mesos, és un estat que no pot durar gaire temps."

Tot plegat, com explica Innerarity, arriba en un "moment crític" per a la humanitat.

INDICADORS

Baixada de l'atur

El juliol de 2020 hi ha 469.349 persones aturades registrades a Catalunya. Aquesta xifra suposa una reducció de l'atur del 3,2% respecte del mes de juny (15.670 persones aturades menys), de manera que l'atur baixa per primera vegada després de tres mesos d'increments (+12,2% l'abril, +3,3% el maig i +0,4% el juny). Aquest 3,2% suposa la caiguda més pronunciada de l'atur en aquest mes des del 1996.

Més accidents laborals

El primer semestre del 2020 han augmentat a Catalunya els accidents de treball mortals en el 16,13% respecte al mateix període de l'any passat tot i l'excepcional situació de pandèmia. Han estat 50 accidents de treball mortals, 5 més que el primer mig any del 2019. Els morts en accidents *in itinere* es mantenen amb les mateixes xifres, tot i que hi ha hagut un 30% de persones que han fet teletreball.

PONTS DE LLEGENDA

Xavier Roviró
i Carme Rubio

EL PONT DE MANLLEU

ALBERT LLIMÓS

Dues vistes del pont de Manlleu

DESCRIPCIÓ DEL PONT

Construït en el segle XV, el pont gòtic de Manlleu era conegut popularment com a Pont de can Moles, en referència a la casa d'aquest nom que es troba a l'extrem sud. Originàriament el pont estava format per sis arcs i cinc fornícules situades regularment entre els arcs, però un dels arcs, el de més cap al nord, va quedar ocult sota l'asfalt de la cruïlla dels carrers que donen accés al pont (el passeig del Ter, el carrer del Pont i el passeig de Sant Joan), perquè el pont fa un pendent molt marcat descendent de sud a nord; és per això que el pont actual presenta cinc arcades i quatre fornícules entre els arcs. Va ser construït amb còdols de riu de mides diferents i carreus de pedra tallats en les estructures que sustenten el pes. Els arcs i les fornícules són de mig punt i estan construïts amb encanyissat, el qual encara es pot veure en alguna part de l'estructura. Els arcs es recolzen damunt grans pilastres poligonals, de sis costats, que només són visibles en el tram del pont situat sobre el riu. La resta de pilastres van quedar ocultes sota el terra del passeig del Ter.

REFRANY

No passis mai a cavall per pont, barca ni aragall

HISTÒRIA

L'any 1396 el Comú de la Vila va emprendre l'obra més significativa del seu mandat: la construcció del pont que havia d'enllaçar les dues ribes del Ter. Sembla que abans del pont només hi havia hagut unes passeres a l'alçada de Vilamirosa. Tota la població va col·laborar en la construcció del pont, amb donatius i aportacions de particulars. La realització d'aquest projecte va implicar un gran nombre de "procuradors, receptors i administradors", que havien estat nomenats pels caps de família del terme i s'havien d'encarregar de portar a terme el projecte del pont. Durant aquest temps se celebraven assemblees a la plaça del Mercadal o del Comú, on els manlleuencs eren informats de l'evolució de les obres, les quals van finalitzar cap a 1460. El pont tenia a banda i banda parets d'un metre i mig de gruix. L'any 1627 es va fer una intervenció a causa d'un terratrèmol que el va destruir parcialment. El 1908, l'alcalde Pau Caballeria va fer eixamplar la superfície transitable del pont i també es van substituir les parets de pedra per baranes de ferro. El 1939, el pont va tornar a quedar destruït a causa de la Guerra Civil i no es va tornar a edificar fins al 1941, en una remodelació que conservava l'estructura original; va tornar a ser eixamplat el 1953, sempre per facilitar el pas de vehicles de manera que dels gairebé tres metres inicials va arribar a tenir-ne més de vuit. L'any 2018, dins un ampli projecte que abasta tota la zona del pont i del passeig del Ter, el pont de can Moles ha tornat a ser modificat en la il·luminació, l'ampliació de voreres i el vial. Tot un conjunt d'intervencions destinades a millorar la seguretat.

LA LLEGENDA: EL SERPENT DE MANLLEU

"A la meua mare quan era petita li deien:

—Veus aquest forat que hi ha aquí a sobre l'altar de la Maredeu del Roser? Doncs hi havia una perla, una pedra preciosa, que la va robar en Napoleó. Aquesta era la pedra que portava el serpent al cap.

Resulta que hi havia hagut un serpent molt gros, aquí a Manlleu. Aquest serpent vivia allà a la devesa. En aquell temps la devesa era un bosc molt gran, era tan gran que s'hi havia amagat la gent en temps dels carlins. Doncs allà a la devesa hi tenia el niu aquest serpent. Era tan gros que portava cabellera i tot. Baixava molt sovint al riu a beure aigua. A sobre el cap hi portava una pedra, com un diamant, que se'l llevava per beure del riu. Quan s'havia tret la pedra, la deixava allà al seu costat i se la tornava a posar ajudant-se amb la cua.

Com que era molt grossa, anava molt a poc a poc, però tot i així tothom li tenia molta por.

Una nena, que veia com cada dia la serp baixava cap al Ter i es treia la pedra, la hi volia agafar. Un dia s'hi va atrevir i la hi va prendre. Un cop va tenir el diamant, va fugir corrents cap a casa, al carrer del Pont. Quan va arribar a casa, els seus pares es van ben esverar, no sabien pas què fer, i la van ben renyar:

—Què passarà ara? Vindrà a buscar la pedra!

I sí, sí, i tant que hi va anar! Va petar la porta amb un gran terrabastall i va entrar a casa. Mentrestant van amagar el diamant sota un morter de pedra que hi havia a sobre la taula. I van prometre que, si no els passava res, portarien aquella pedra a la Maredeu. Quan el serpent va arribar allà al morter, no la va poder agafar, va estrènyer ben cargolada al voltant del morter, però no va poder. Al final va tornar a marxar amb la cua entre les cames.

Aquella família va portar la pedra preciosa a la Maredeu del Roser, tal com havien promès"

- 1 Pont de Queralt
- 2 Pont Vell de Roda
- 3 Pont del Remei
- 4 Pont de Manlleu
- 5 Pont d'en Bruguer
- 6 Pont d'en Cabreta
- 7 Pont de Sau i Querós
- 8 Pont de Camprodon
- 9 Pont de Torruella

CINEMES

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret

'Parásitos'

De Bong Joon-Ho

El sud-coreà Bong Joon-Ho assolí el mèrit d'endur-se la primera Palma d'Or de la història per a un cineasta coreà en el passat Festival de Canes amb *Parásitos* després de competir-hi en diverses ocasions, la darrera amb la simpàtica faula animalista *Okja* (2017). Bong Joon-Ho sembla que podria apostar novament pel fantàstic amb un títol tan suggeridor com *Parásitos*, però res és el que podríem pensar. *Parásitos* és un melodrama contextualitzat en un entorn contemporani lligat exclusivament a la realitat social, protagonitzat per una família coreana pobra i sense feina estable que viu en un soterrani en unes condicions precàries.

En aquest marc quotidià, la figura paterna, Ki-

taek (Song Kang-ho), idearà un pla per ocupar gradualment els espais d'una luxosa mansió d'una família rica, els Park, i fugir del miserable soterrani, el seu pecat original. Es tracta d'un pla d'atac per accedir per fi a la prosperitat i el benestar social a partir del moment en què el fill dona classes d'anglès a la filla dels Park, família comandada per un jove empresari d'èxit, Sr. Park (Lee Sun Kyun). Serà l'inici d'una cadena d'actes premeditats que acabarà col·locant a tota la família de Ki-Taek al servei de la família Park. El fill col·locarà la seva germana com a professora d'art terapèutic pel nen problemàtic dels Park, després aconseguiran que acomiadin el xofer per posar-hi el pare i, finalment,

forçaran el comiat de la governanta dels Park, Moon-gwang (Lee Jung Eun), per substituir-la per la mare. Però un cop assolida la fita d'assaltar el poder començaran els maldecaps per mantenir el seu nou estatus d'assalariats i privilegis a expenses de la família benestant. Aquests paràsits del títol original patiran un seguit de contratemps, iniciats amb un gir de guió senzillament magistral, que no sabran gestionar.

El director de films tan contundents com *Snow-pierce* (2011) dirigeix aquí una ferotge sàtira social sustentada sobre una moderna lluita de classes que té com a única fita l'ascens social. L'operació d'ocupació de la residència dels Park obeeix a la simple lluita per la subsistència, el pur instint de supervivència, mitjançant les armes de la picaresca. Un film perfectament dirigit per Bong Joon-Ho, amb un guió magistral i una posada en escena de pura excel·lència. Tot i que en alguns moments sembla derivar vers la comèdia salvatge d'humor negre i mala bava, la pura astracanada, el grotesc, sempre acaba reconduint aquesta amarga tragicomèdia familiar al punt de partida inicial, les frustracions i embats fruits d'una injusta i conflictiva desigualtat social. La seva fina i esmolada punteria de brillant i irònic observador es demostra amb un exemple concret, el detall de l'olor corporal del pare de la família com si portessin la seva pobresa adherida a la pell, l'estigma dels desafortunats.

SINOPSIS

LA CAZA

EUA 2020. Dir. Craig Zobel. Amb Betty Gilpin i Hillary Swank. Thriller. Un grup de persones, desconegudes entre elles, desperten en un lloc deshabitat. Aviat s'adonen que algú intenta, literalment, caçar-los com a animals. Ells són les preses; la resta, els caçadors. Però tot està a punt de canviar quan Crystal, una de les joves que es troba entre els "caçats", li dona la volta al joc i comença a inclinar la balança al seu favor. Un a un, comença a desfer-se dels membres de l'elit que pretén donar-los caça, amb la intenció d'arribar fins a la misteriosa dona que mou els fils de tot allò.

MINA Y EL MUNDO DE LOS SUEÑOS

Dinamarca 2020. Dir. Kim Hagen Jensen i Tonni Zinck. Animació. La vida de Mina fa un tomb quan la nova parella del seu pare, Helena, i la seva filla Jenny, amb la qual no es porta bé, es muden a la seva casa. Una nit, Mina descobreix el món dels somnis, on hi ha uns constructors que s'encarreguen de crear-los. Mina comença a manipular els somnis de Jenny però això comporta unes

conseqüències terribles i Jenny es queda atrapada sense poder despertar. Mina ha d'entrar al món dels somnis per a enfrontar-se als somnis que ella ha creat i així salvar a Jenny i la seva nova família.

PADRE NO HAY MÁS QUE UNO 2

Espanya 2020. Dir. Santiago Segura. Amb Santiago Segura, Toni Acosta i Martina D'Antiochia. Comèdia. Amb el triomf de l'assistent virtual *Conchy*, Javier s'ha convertit en líder del xat de mares i tot marxa sobre rodes. Sembla tenir-ho tot sota control, però la notícia inesperada de l'arribada d'un nou bebè ho posa tot potes enlaire... i per a rematar, arribarà la sogra.

PAPICHA, SUEÑOS DE LIBERTAD

Argèlia 2019. Dir. Mounia Meddour. Amb Marwan Zeghib i Lyna Khoudri. Drama. Algèria, anys

90. Nedjma, de 18 anys, estudiant allotjada a la ciutat universitària d'Alger, somia amb convertir-se en estilista i es nega al fet que els tràgics successos de la guerra civil algeriana li impedeixin portar una vida normal i sortir a la nit amb la seva amiga Wassila. A la nit, s'escorre entre les xarxes del filat de la ciutat amb les seves millors amigues per acudir a la discoteca on ven les seves creacions a les *papichas*, les joves algerianes. La situació política i social del país no deixa d'empitjorar. Nedjma es nega a acceptar les prohibicions dels radicals i decideix lluitar per la seva llibertat i independència organitzant una desfilada de moda.

QUE SUENE LA MÚSICA

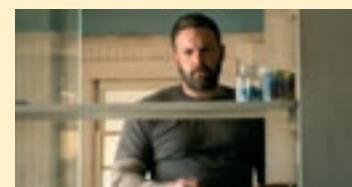
Regne Unit 2019. Dir. Peter Cattaneo. Amb Kristin Scott Thomas i Sharon Horgan. Drama. Quan un grup d'esposes de militars decideixen crear un cor en una base militar, un poderós vincle comença a sorgir entre elles. La música i el riure transformarà en una certa forma les seves vides, i les ajudarà a intentar superar la por que experimenten cada vegada que els seus sers estimats

s'aventuren en perilloses missions a l'Afganistan.

SUPERAGENTE MAKEY

Espanya 2020. Dir. Alfonso Sánchez. Amb Leo Harlem, Silvia Abril i Jordi Sánchez. Comèdia. José Miguel *Makey* és un policia trempat que adora el seu treball en el barri de Carabanchel i amb un sentit de la responsabilitat i l'honor desmesurat. La seva vida fa un tomb quan és degradat a agent de mobilitat i destinat a la Costa del Sol a causa d'un error garrafal. Allí *Makey* es retrobarà amb la seva filla, amb la qual fa anys que no es parla i es veurà, sense moure un dit, embolicat en una perillosa trama de narcotràfic internacional. *Makey* està a punt de convertir-se en el protagonista de les pel·lícules d'acció amb les quals sempre ha somiat.

THE WAY BACK

EUA 2020. Dir. Gavin O'Connor. Amb Ben

Affleck, Sal Velez Jr. i Hayes MacArthur.

Drama. Una antiga estrella del bàsquet caiguda en desgràcia i sumit en el terrible món de les addiccions mira de tornar al camí correcte com a entrenador d'un equip d'institut la major peculiaritat del qual és estar compost per un rar grup d'estudiants.

VOCES

Espanya 2020. Dir. Ángel Gómez Hernández. Amb Rodolfo Sancho, Ramón Barea i Ana Fernández. Terror. Sara, Daniel i el seu fill de 9 anys arriben a la casa en la qual volen començar una nova vida, sense saber que aquesta propietat ha estat coneguda des de sempre als voltants com "la casa de les veus". El nen, Eric, és el primer a advertir que rere cada porta s'oculten estranys sons i s'intueixen veus que sembla que intenten comunicar-se amb la família. El que atribueixen en principi a un producte de la imaginació d'Eric es converteix ràpidament en una inquietant realitat també per als seus pares. Hi ha realment veus a la casa? Qui són? Què volen?

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	De dilluns a dijous
Casal Camprodoní	Spy Cat	-	18.00	-	-
	La candidata perfecta	18.00 i 22.00	22.00	-	-
	Invisibles	-	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00 (dl.)
	Parásitos	-	-	-	18.00 i 22.00 (dt.)
	Onward	-	-	-	18.00 (dc.)
	Cuestión de justicia	-	-	-	18.00 (dj.) i 22.00 (dc. i dj.)

RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Dilluns	Dimarts
Catalunya	Letters tot Paul Morrissey	-	19.00 (VOSE)	-	-
	Mascotes 2	-	-	18.00	-
	América, América	-	-	-	19.00

RIPOLL		Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Padre no hay más que uno 2	19.15	19.15	19.15

VIC		Divendres, dissabte i diumenge	Dilluns i dimarts	Dimecres i dijous
Sucre	Mina y el mundo de los sueños (cat)	16.45 i 18.20	-	16.45 i 18.20
	Mina y el mundo de los sueños	-	16.10	-
	Padre no hay más que uno 2	16.30, 17.15, 18.20, 19.15, 20.10 i 21.10	16.20, 17.50, 18.10, 20.05 i 22.00	16.30, 17.15, 18.20, 19.15, 20.10 i 21.10
	Que suene la música	16.30, 17.30, 19.40, 20.30 i 22.00	22.00	16.30, 17.30, 19.40, 20.30 i 22.00
	The way back	16.00, 18.50, 20.55 i 22.00	19.45	16.00, 18.50, 20.55 i 22.00
	¡Scooby!	16.20	-	16.20
	¡Scooby! (cat)	18.10	-	18.10
	Madre oscura	20.05	-	20.05
	La familia que tú eliges	21.55	-	21.55
	Superagente Makey	16.40 i 18.10	-	16.40 i 18.10
	La caza	18.30, 20.15 i 22.00	-	18.30, 20.15 i 22.00
	Mi hermano persigue dinosaurios (cat)	20.00 i 22.00	-	20.00 i 22.00

LA GARRIGA		De divendres a dilluns
Alhambra	Padre no hay más que uno 2	17.30, 19.30 i 21.30

GRANOLLERS		De divendres a dijous
Ocine	Padre no hay más que uno 2	16.00, 18.00, 20.00 i 22.00 / 17.30, 19.30 i 21.30 / 16.30, 18.30, 20.30 i 22.30
	¡Scooby!	17.00 / 18.15 i 20.15
	Mina y el mundo de los sueños	19.00
	La familia que tu eliges	21.00
	Onward (Atmos)	16.45
	Que suene la música	16.00 / 18.00, 20.15 i 22.30
	The Gentlemen	22.15
	Mina i el món dels somnis	16.15
	Voces	18.00, 20.10 i 22.20 / 16.00
	The way back	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	La caza	16.00, 18.10, 20.15 i 22.20
	Mi hermano persigue dinosaurios	16.00
	Zapatos rojos y los siete trolls	18.20
	Madre oscura	20.15 i 22.15
	Papicha, sueños de libertad	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	Superagente Makey	16.15, 18.15, 20.15 i 22.15

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									■			
2							■					
3		■									■	
4					■							
5								■				
6			■									■
7	■								■			
8						■						
9				■						■		
10							■					
11		■									■	
12								■				
13					■							

HORIZONTALS: 1. Instrucció per ser professional (i no de l'esperit nacional). Accessori de laboratori / 2. Tot de gent baixant perquè plou. Malaltia infecciosa que mena a la teleaddicció / 3. Fa una mica d'exercici. Està trastocada: ja és fora. I un poc de natació / 4. Parelles que canten. Protecció de la pell que fa més dura la carícia / 5. Retrobada amb la pedra de sempre. Sent d'alguna manera que està estranyament tens / 6. Contenen un secret. Despreniments sentimentals / 7. Fusta africana tan exòtica que ve d'orient. Estira't a tocar de l'arjau / 8. Conjunt de pues que pentinen enrere. Investint amb les banyes (i bufant) / 9. Trajecte Barcelona-Porto per via aèria. Hi ha un senyor aturat al mig del camp que li fa por. Intravies / 10. Xisclo mentre basteixen el castell. Curar amb tintura el desgavell de la ràdio / 11. Val per un. Pesador, la brasilera vol ballar amb vostè. Val per un altre / 12. No entén quin interès poden tenir els altres. Fem el niu cap a l'altra banda / 13. Casa d'acollida d'abelles. I aquests el casal el tenen al Raval.

VERTICALS: 1. O són mortes o estan ofeses. Platja amb tanta posidònia que n'hi hauria per tota una ciutat / 2. Seqüència programàtica, eh que sí? Responsable dels pagaments als confidents. Guripa Urbà / 3. Aspre de dermis. Els més sol·licitats de les festes majors / 4. Quan l'artista el va fer va dir que seria una tomba. No religiós, com l'anglès / 5. A l'ànima del sàdic. Elegantment abillats i bàrbarament lloats / 6. Declara de qualsevol manera que l'aigua calenta és cosa seva. Sembla un monjo i és un mamífer / 7. Vocal del mig. Moviment artístic rus no especialment lúcid. Amant de la Blancaneus / 8. El bosc de la comarca. Arbust mig salat mig àuric. Centre de la perifèria / 9. Freguem l'amor per l'extrem contrari. Poema dedicat a les flors?: no, canal circulatori vegetal / 10. Negocia el preu del tractor. Tub de goma per drenar com ho faria un tren / 11. Al centre de Cuba. Malaltia mental en corpore malalt. Lo ianqui / 12. Un nano sense malícia, en Bonastre. Furors que poden arribar a destrossar trineus.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: fàcil

				8			5	
		5	4		3	8		6
			5	6		7		
							7	
7	6	9	2		8		4	
				5	7	6		8
2	5		3					7
	3			2			8	4
		4			5		3	2

Dificultat: mitjana

		3		5	6			9
	6		9	1	8	3		4
			4	9		6	1	5
		9			1	8		3
1								9
							7	
	2	6		7				
7	8		5	6	4	9		

SOLUCIONS

6	1	4	8	7	5	9	3	2
9	3	7	1	2	6	5	8	4
2	5	8	3	4	9	1	6	7
4	2	3	9	5	7	6	1	8
7	6	9	2	1	8	3	4	5
5	8	1	6	3	4	2	7	9
8	4	2	5	6	1	7	9	3
1	7	5	4	9	3	8	2	6
3	9	6	7	8	2	4	5	1

Dificultat: fàcil

7	8	1	5	6	4	9	3	2
4	2	6	3	7	9	5	8	1
3	9	5	1	8	2	4	7	6
9	6	1	4	8	3	5	7	2
6	7	9	6	2	1	8	4	3
8	3	2	4	9	7	6	1	5
2	6	7	9	1	8	3	5	4
9	5	8	2	4	3	1	6	7
1	4	3	7	5	6	2	9	8

Dificultat: mitjana

R	U	S	C	I	N	■	O	S	■	13	
E	G	O	I	S	T	A	S	I	O	12	
U	B	A	L	A	N	C	E	R	■	11	
G	R	A	L	L	O	■	L	O	■	10	
L	O	V	■	O	C	E	L	L	■	9	
A	D	A	U	■	P	M	U	F	A	8	
A	L	E	M	A	S	A	J	A	U	7	
S	T	■	L	I	R	I	S	M	E	6	
E	N	S	O	P	E	C	■	E	T	5	
D	U	R	I	C	I	A	■	S	■	4	
G	U	I	L	L	A	D	A	N	■	3	
R	I	U	A	D	A	■	M	O	■	2	
F	O	R	M	A	C	I	O	■	T	1	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12